

Nursing students' experiences of work while studying: a qualitative study

Manouchehri H¹, *Imani E², Atashzadeh-Shoorideh F³, Alavi-Majd H⁴

1-PhD in Health Services Management, Assistant Professor, Department of Basic Sciences, Nursing and Midwifery School, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran.

2- PhD Candidate of Nursing, International Branch, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran
(Corresponding author)

Email: eimani@sbmu.ac.ir

3-PhD in Nursing, Assistant Professor, Department of Nursing Management, Nursing and Midwifery School, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran.

4-PhD in Biostatistics, Professor, Department of Biostatistics, Paramedical School, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran.

Abstract

Introduction: Working full-time and part-time by students during education has positive or negative impacts on academic performance of students in university courses. The findings show that previous experience of patient care affects the integrity of student learning and their clinical experiences. The purpose of this qualitative study is to explain experiences of nursing students in work while studying.

Method: This qualitative study with Benner descriptive phenomenology was done in nursing and midwifery school of Hormozgan University of Medical Sciences. Deep and semi-structured interviews and presence in the field were used to collect data. The interviews were written verbatim to provide feedback for the next interview and the adequacy of the data. Data were analyzed using Benner thematic description.

Results: In this study, 15 male and female nursing students participated aged 20 to 24 years. From analyzing of gathering data, five themes of socialization, professional future professional, nurturing personality, tension experience and the role changing and 11 subthemes were extracted.

Conclusion: Work experience while studying can affect academic, professional and personal life of students and in addition to prepare them for work in the nursing profession in real situation, have stress and the pressure on them. Assessing various issues related to work during studying can improve the quality of student work and increase its beneficial effects.

Keywords: Experience, nursing profession, nursing student, phenomenology, work during studying, qualitative study.

Received: 27 October 2015

Accepted: 15 April 2016

تجربه دانشجویان پرستاری از کار حین تحصیل: یک مطالعه کیفی

هومان منوچهری^۱، *الهام ایمانی^۲، فروزان آتش زاده شوریده^۳، حمید علوی مجد^۴

۱- دکترای مدیریت خدمات بهداشتی، استادیار، گروه علوم پایه، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران، ایران.

۲- دانشجوی دکترای تخصصی پرستاری، شعبه بین الملل، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران، ایران (نویسنده مسئول)

پست الکترونیکی: eimani@sbmu.ac.ir

۳- دکترای پرستاری، استادیار، گروه مدیریت پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران، ایران.

۴- دکترای آمار زیستی، استاد، گروه آمار زیستی، دانشکده پیراپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران، ایران.

نشریه پژوهش پرستاری دوره یازدهم، شماره ۲، خرداد و تیر ۱۳۹۵، ۴۲-۳۲

چکیده

مقدمه: انجام کارهای تمام وقت و نیمه وقت توسط دانشجویان در هنگام تحصیل می تواند تأثیرات مثبت یا منفی در بازدهی دروس و وضعیت تحصیلی دانشجویان در دانشگاه داشته باشد. یافته ها نشان می دهند تجربه قبلی مراقبت از بیمار تمامیت یادگیری دانشجویان و تجربیات بالینی آنها را تحت تأثیر قرار می دهد. هدف از این مطالعه کیفی تبیین تجربیات دانشجویان پرستاری از کار حین تحصیل است.

روش: این مطالعه کیفی با استفاده از پدیده شناسی تفسیری بنر در دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان انجام گردید. از مصاحبه عمیق و نیمه ساختار یافته و حضور در عرصه جهت جمع آوری داده ها استفاده شد. متن مصاحبه ها کلمه به کلمه نوشته شد تا بازخورد لازم برای مصاحبه های بعدی و کفایت داده ها فراهم شود. اطلاعات با روش تفسیر درونمایه ای بنر مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

یافته ها: در این مطالعه ۱۵ دانشجوی کارشناسی پرستاری دختر و پسر مشارکت کننده در محدوده سنی ۲۰ تا ۲۴ سال شرکت کردند. پس از تحلیل اطلاعات جمع آوری شده پنج درونمایه اصلی اجتماعی شدن، آینده حرفه ای، پرورش شخصیت، تجربه تنش و تغییر نقش و ۱۱ درونمایه فرعی استخراج گردیدند.

نتیجه گیری: تجربه کار حین تحصیل می تواند زندگی دانشجویی، حرفه ای و شخصی دانشجویان را تحت تأثیر قرار داده و علاوه بر اینکه آنها را برای کار در حرفه پرستاری در شرایط واقعی آماده می کند، استرس و فشارهایی نیز بر آنها وارد نماید. بررسی مسائل مختلف مرتبط با کار دانشجویی می تواند سبب بهبود کیفیت کار دانشجویی و افزایش اثرات مفید آن گردد.

کلید واژه ها: تجربه، حرفه پرستاری، دانشجوی پرستاری، پدیدار شناسی، کار حین تحصیل، مطالعه کیفی

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۵/۱/۲۶

تاریخ دریافت: ۱۳۹۴/۸/۵

مقدمه

شواهد ملی و بین المللی نشان می دهند که بسیاری از دانشجویان پرستاری در حین تحصیل تمام وقت به کار بالینی اشتغال می ورزند (۱). آمارها نشان می دهند که ۵۰ تا ۶۰ درصد دانشجویان در کشورهای آسیایی مشغول کار دانشجویی هستند (۲). طبق آمارهای گزارش شده در سال ۲۰۰۶ حدود ۵۰٪ و در سال ۲۰۰۷ نیز ۵۶٪ دانشجویان در استرالیا مشغول به کار بوده اند و علت روی آوردن دانشجویان به کار حین تحصیل حمایت مالی بوده است (۳). طبق یافته های مطالعات مختلف، عواملی نظیر انگیزه مالی، رضایت فردی، افزایش تجربه، افزایش احتمال استخدام بعد از فارغ التحصیلی و آشنایی با دوستان جدید سبب جذب دانشجویان به سمت کار حین تحصیل می گردد (۳-۶). مطالعات مختلف بر انگیزه مالی به عنوان اصلی ترین عامل گرایش دانشجویان به سمت کار دانشجویی تاکید کرده اند. در مورد تعدادی از دانشجویان نیز رضایت فردی و داشتن تجربه عامل اصلی گرایش به سمت کار بوده است (۷).

آن طور که در مطالعات ذکر شده برخی از دلایلی که دانشجویان به عنوان علت اشتغال به کار ذکر کرده اند به ترتیب اهمیت شامل کسب درآمد برای رفع هزینه های زندگی، افزایش مهارت های عملکردی مربوط به رشته، افزایش تجربه، افزایش احتمال استخدام بعد از فارغ التحصیلی، کسب درآمد جهت داشتن رفاه و زندگی اجتماعی مناسب، آشنایی با دوستان جدید و کسب درآمد جهت پرداخت شهریه های دانشگاه می باشند (۳). Kenny و همکاران (۲۰۱۲) نیز علت تمایل دانشجویان پرستاری برای اشتغال به کار بالینی را نگرانی از مشکلات مالی و کسب آمادگی برای شروع به کار ذکر کرده اند (۶).

این تجربه علاوه بر درآمد مالی، می تواند اجتماعی شدن، ارزشها، نگرش و رفتار دانشجویان را تحت تاثیر قرار دهد. یافته های اخیر نشان می دهند که تجربه قبلی مراقبت از بیمار می تواند تمامیت یادگیری دانشجویان و تجربیات بالینی آنها را تحت تاثیر قرار دهد (۱).

مطالعه Salamonson و Andrew (۲۰۰۶) نشان داد که ۷۸٪ دانشجویان در استرالیا مشغول کار بوده و نیمی از آنها بیش از ۱۶ ساعت کار در هفته انجام می دهند (۸). مطالعاتی هم نشان داده اند که کار بیش از ۱۶ ساعت در هفته دانشجویان را در خطر عملکرد ضعیف آکادمیک قرار می دهد (۴).

مطالعه Rochford و همکاران (۲۰۰۹) نشان داد تعداد ساعات کار دانشجویان پرستاری در هفته، عاملی جهت پیشگویی عملکرد آکادمیک دانشجویان است و هرچه ساعات کار بیشتر می شود نتایج منفی تری در عملکرد دانشجو در طول دوره و معدل او حاصل می گردد (۹). Salamonson و Andrew (۲۰۰۶)

گزارش نمودند دانشجویانی که همزمان با تحصیل کار می کردند، پیشرفت تحصیلی پایین تری نسبت به دانشجویانی داشتند که کار نمی کردند. آنها بیان نمودند ساعات کار دانشجویان هم اثر منفی بر پیشرفت آکادمیک آنها داشته و مدت زمان صرف شده برای کار، قویترین عامل پیشگویی کننده عملکرد آکادمیک دانشجویان می باشد (۸). برخی پژوهشها نیز وضعیت سلامت روانی ضعیف تری را در ارتباط با کار حین تحصیل و داشتن ساعات کاری بیشتر گزارش نموده اند (۱۰). بیشتر مطالعات ۸ تا ۱۳ ساعت کار در هفته را گزارش کرده اند و تعدادی از مطالعات نیز بیش از ۳۰ ساعت کار در هفته را مطرح نموده اند (۷).

همراهی تحصیل و کار باعث تاثیر بر هر دو مورد می شود. محدودیت زندگی اجتماعی و سطوح بالای استرس جسمی و روانی به طور مکرر توسط دانشجویان گزارش شده است. افزایش تعداد دانشجویان درگیر کار دانشجویی به منظور کسب و افزایش مهارت های بالینی باعث نگرانی است. همچنین تنش بین برخورد با نیازهای دوره دانشجویی و نیازهای کاری، می تواند نقش های متضادی برای دانشجویان ایجاد کرده و فقدان آزادی برای لذت از زندگی دانشجویی را در پی داشته باشد (۷).

یکی از مشکلاتی که پیش بینی می شود به صورت جهانی وجود داشته باشد، کمبود پرستار است که علت آن افزایش سن پرستاران و به سن بازنشستگی رسیدن آنها در دهه های اخیر است. یکی از استراتژی های مقابله با این کمبود پرستار به صورت منطقه ای، تنوع در پذیرش دانشجویان پرستاری است. اما این مساله باعث ایجاد تغییرات سریع رفتاری و اجتماعی در دانشجویان شده است. بسیاری از دانشجویان درگیر اشتغال به کار بالینی هستند و در نتیجه وقت کمتری را در دانشکده سپری می کنند. این اشتغال می تواند فرصت مطالعه دانشجویان را کم کرده و متعاقبا عملکرد آکادمیک آنها را تحت تاثیر قرار دهد (۸).

قانونی برای جلوگیری از کار کردن دانشجویان پرستاری در هنگام تحصیل وجود ندارد (۱). با وجود مطالعات متعددی که جهت کشف عوامل موثر بر اجتماعی شدن دانشجویان پرستاری انجام شده اما در خصوص بررسی پیامدهای تجربه کار حین تحصیل بر رشد حرفه ای دانشجویان پرستاری توجه اندکی شده است. با جستجوی منابع، مطالعه ای به دست نیامد که ادراکات دانشجویان پرستاری را در زمینه کار حین تحصیل در ایران مورد بررسی قرار داده باشد. از طرفی، با توجه به کمبود نیروی کار پرستاری در بیمارستانها و نیاز مبرم به پرستار، هنوز از دانشجویان به عنوان نیروی انسانی در بیمارستانها استفاده می شود. پدیده کار حین تحصیل در کشور ما هنوز به درستی تبیین نشده است. متون و تحقیقات زیادی هم در این زمینه وجود ندارد و متون موجود هم بیشتر در چارچوب بررسی های

اتفاق افتاده اند (۱۶). این نوع پژوهش، سعی در فهم کامل تر ساختار و معنی تجربه انسانی دارد (۱۷). پدیده شناسی دارای دیدگاهی کل نگر است که مطالعه انسان و جهان را با یک علم تفسیری و با هدف رسیدن به معنا امکان پذیر می داند. این معنا در متن روابط پیشرونده بین فردی ایجاد می شود. پدیده شناسی تفسیری در واقع روش شناخت دیگران یا پدیده های تجربه شده آنان، به وسیله شنیدن توصیف خود آنان در مورد دیدگاه فردی و ذهنی و با بیان خود آن افراد تا جایی که مقدور است، بدون تفسیر و دخالت پیش فرضهای ذهنی محقق در مورد آن فرد یا پدیده مورد مطالعه می باشد. به این ترتیب محقق از عینیت به سوی انتزاع فزاینده پیش می رود (۱۸-۱۹).

در این مطالعه از فنومنولوژی هرمنیوتیک (تفسیری) با تاکید بر دیدگاه Benner (۱۹۹۴) به منظور جمع آوری داده ها استفاده گردید. از دیدگاه Benner پدیده و بافت رخداد وقوع آن هر دو با هم عامل تفسیری ما برای فهم دنیای شرکت کنندگان و یا حوادث و وقایع مورد بررسی هستند. یک محقق کیفی در یک گفتار بین موارد کاربردی و تجارب زنده فرد از طریق درگیر شدن منطقی و وارد شدن به دنیای منحصر به فرد و انحصاری شرکت کنندگان به زبان خود شرکت کنندگان ارتباط برقرار می کند (۱۲).

نمونه گیری به صورت هدفمند بود و دانشجویان پرستاری که در دوران دانشجویی کار حین تحصیل انجام می دادند به صورت متنوع از دانشجویان مرد و زن ترم ۷ و ۸ شاغل در بیمارستانها و بخشهای مختلف انتخاب و مورد مصاحبه قرار گرفتند. محیط پژوهش دانشکده پرستاری و بیمارستانهای وابسته به دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان بود. جهت جمع آوری اطلاعات، از مصاحبه نیمه ساختاریافته، عمیق و متعامل استفاده گردید. از شرکت کنندگان خواسته شد تا زمان و مکان مصاحبه را به دلخواه خود تعیین کنند. مصاحبه ها تا دستیابی به داده های عمیق و کافی ادامه یافت. با اجازه مشارکت کنندگان مصاحبه ها روی MP۳ Recorder ضبط شده و بلافاصله بعد از اتمام مصاحبه، پس از گوش دادن چندین باره، در اسرع وقت متن مصاحبه ها کلمه به کلمه روی کاغذ نوشته شد تا بازخورد لازم برای مصاحبه های بعدی و یا کفایت داده ها را فراهم نماید و سپس مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. مصاحبه با یک سوال وسیع و کلی در مورد تجارب دانشجویان در کار دانشجویی شروع شد و سپس سوالات اکتشافی برای تشویق شرکت کنندگان و دستیابی به اطلاعات عمیقتر پرسیده شد. مدت مصاحبه ها بین ۴۵ تا ۹۵ دقیقه و تعداد جلسات مصاحبه بین ۲ تا ۵ جلسه متغیر بود.

جهت تأیید روایی و دقت تحقیق، معتبر بودن، اطمینان پذیری و قابلیت تأیید داده ها مورد بررسی قرار گرفت. داده ها و یافته های پژوهش کیفی باید قابل پذیرش و اعتماد باشند و این مسئله مستلزم

کمی و در حد بررسی تاثیر کار دانشجویی بر پیشرفت تحصیلی بوده است. درحقیقت، پدیده کار حین تحصیل را نمی توان تنها به وسیله پژوهش کمی بررسی نمود، زیرا این پدیده، تا حدودی ذهنی است و پژوهش های کمی برای کشف تجربه زنده از پدیده هایی که به نحوی با تعاملات انسانی روبرو هستند، انعطاف و عمق لازم را ندارند (۱۱). بنابراین، از آنجا که در این پژوهش تجارب انسانی مورد بررسی قرار میگیرد و احساسات و دیدگاه افراد با تکیه بر عمق تجربیات آنها ارزیابی می شود استفاده از یک روش کیفی برای شناخت پدیده کار حین تحصیل از دیدگاه دانشجویان پرستاری مناسبتر به نظر می رسد. پدیده کار حین تحصیل در کشور ما هنوز به درستی تبیین نشده است. متون و تحقیقات زیادی هم در این زمینه وجود ندارد و متون موجود هم بیشتر در چارچوب بررسی های کمی و در حد بررسی تاثیر کار دانشجویی بر پیشرفت تحصیلی بوده است. در حقیقت، تجربه کار حین تحصیل را نمی توان به وسیله پژوهش کمی بررسی نمود، زیرا این تجربه یک پدیده کاملاً ذهنی است. مناسبترین روش برای شناخت کُنه و عمق تجربه و معنای این قبیل پدیده ها، پدیده شناسی می باشد (۱۱). بنابراین پدیده شناسی تفسیری برای شناخت ساختار و جوهره تجربه کار حین تحصیل در نظر گرفته شد. با توجه به اینکه محقق عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی هرمزگان می باشد و عملاً با چالش های فراوان ناشی از اشتغال به کار دانشجویان و تاثیر آن بر آینده شغلی آنها مواجه است، نیاز به بررسی عمیق این پدیده احساس شد و یک تحقیق کیفی با رویکرد پدیده شناسی برای پاسخگویی به این سوال طراحی گردید: تجربه دانشجویان پرستاری از کار حین تحصیل چیست؟ لذا با عنایت به مفهوم سازی پدیده کار حین تحصیل بر پایه تجربیات دانشجویان پرستاری، این مطالعه با هدف تبیین پدیدار شناسی کار حین تحصیل از دیدگاه دانشجویان پرستاری انجام گردید.

روش مطالعه

این مطالعه کیفی با استفاده از پدیده شناسی تفسیری Benner (۱۹۹۴) (۱۲)، تجرب دانشجویان پرستاری را از کار حین تحصیل در دوران دانشجویی با استفاده از مصاحبه های عمیق و نیمه ساختاریافته بررسی نمود. یکی از موارد مناسب برای کاربرد روش پدیده شناسی پاسخ به این سؤال است که آیا نیاز به روشن سازی بیشتر پدیده ای خاص وجود دارد (۱۳). از دیدگاه Morse و Field (۱۹۹۵) غنا و عمق یافته های حاصل از به کارگیری این رویکرد، درک واقعیت تجربه را امکان پذیر می سازد (۱۴). پدیده شناسی که روشی نظام دار و دقیق است، به بیرون کشیدن و نمایش ادراکات تجربه انسانی در مورد انواع پدیده ها می پردازد (۱۵). هدف از تحقیق پدیده شناسی توصیف تجربیات به همان صورتی است که

معانی و مضامین اولیه، تشکیل مفاهیم اولیه، تعیین طبقات اولیه، تغییر و تعدیل طبقات، تلفیق درونمایه های اولیه و هم معنا، ارایه به گروه کارشناسی، استخراج درونمایه های اصلی، ارایه مجدد به گروه کارشناسی، و نهایتاً بیان کاملاً واضح و بدون ابهام از ساختار بنیادین پدیده مورد نظر (کار حین تحصیل) در گروه های تحت مطالعه بود (۲۲).

به عقیده Benner (۲۰۰۹) برای ایجاد یک فهم کلی از متن (مصاحبه ها و اطلاعات پیاده شده) باید آن متن چندین و چند بار خوانده شود. در این روش فهم جامع و فراگیر از جملات، پاراگرافها و استعاره های مصاحبه ها ایجاد می شود. یک حرکت منظم و مداوم از جزء به کل متن و بر عکس به منظور ایجاد ادراک کلی از آن متن الزامی و مورد تأکید است (۲۱). بعد از این مرحله پژوهشگر وارد مرحله توضیحی می شود. در عین حال مفسر تلاش می کند با در نظر گرفتن همه خصوصیات منحصر به فرد متن، فهم عمیق تری از آن پیدا کند تا معانی مستتر در آن را بیشتر دریابد. در گام بعدی، هدف پدیده شناسی، آشکار کردن کلی اشتراکات و اختلافات است. این امر وقتی اتفاق می افتد که موقعیت همان گونه که هست خود را نمایان کند و یا موقعیت بدون دستکاری بررسی شود تا قدرت انتزاع بیشتر ایجاد شود. آنچه مهم است یافتن الگوهایی مشترک از اطلاعات به دست آمده است. در مسیر یافتن الگوها، مهارت مدیریت اطلاعات از مهارتهای بسیار مهم و حیاتی برای پژوهشگر پدیده شناس است. بعد از این مراحل، یعنی استحصال درونمایه های اصلی و تعیین معیارهای مربوطه، در نهایت بیان کاملاً واضح و بدون ابهامی از ساختار بنیادین پدیده ایجاد خواهد شد (۱۱).

جهت رعایت ملاحظات اخلاقی قبل از شروع مصاحبه، مشارکت کنندگان از اهداف و اهمیت تحقیق آگاه شده و با رضایت کتبی و آگاهانه در تحقیق شرکت نمودند. از آنها برای شرکت در تحقیق و استفاده از ضبط صوت برای ضبط مصاحبه ها اجازه گرفته شده و به آنها اطمینان داده شد که اطلاعات بدست آمده صرفاً در جهت اهداف تحقیق مورد استفاده قرار می گیرد و در اختیار افرادی غیر از تیم پژوهش قرار نخواهد گرفت. همچنین به مشارکت کنندگان یادآوری گردید که در هر مرحله ای از پژوهش می توانند انصراف خود را از شرکت در پژوهش اعلام نمایند و در این حالت کلیه نوارها پاک شده و یا به ایشان تحویل داده می شود. مشخصات مشارکت کنندگان به صورت محرمانه حفظ گردید.

یافته ها

در این مطالعه ۱۵ دانشجوی کارشناسی پرستاری دختر و پسر که در ترم های شش تا هشت مشغول به تحصیل بودند در محدوده سنی ۲۱ تا ۲۵ سال و با میانگین سنی 22.53 ± 1.35 سال

جمع آوری داده های حقیقی است (۲۰). افزایش تعداد مصاحبه ها اولین گامی بود که پژوهشگر برای افزایش صحت داده ها به کار برد. علاوه بر آن گردآوری داده ها از منابع گوناگون (تلفیق منابع) به نظر بسیاری از محققین نکته مثبتی برای افزایش مقبولیت یافته ها و روایی خارجی مطالعه است. لذا استفاده از روشهای مکمل گردآوری داده ها مثل مشاهده و ثبت رفتار و فراهم کردن زمینه تعامل بیشتر با مشارکت کنندگان در طی مصاحبه در ارتقای روایی یافته ها مؤثر خواهد بود. برای تضمین معتبر بودن و اطمینان پذیری، محقق تلاش کرد تا ارتباط خود را با شرکت کنندگان بیشتر کند و بعد از پیاده کردن مصاحبه ها یافته های مطالعه به شرکت کنندگان ارائه شده و آن ها نظرات خود را در مورد هماهنگی یافته ها با تجربیات خود به محقق ابراز می نمودند و صحت و سقم آنها را ارزیابی می کردند، همچنین تعمق مشارکتی پیرامون درونمایه های پدیدار شده توسط تیم تحقیق در مراحل مختلف مطالعه انجام گرفت و برای بازنگری مصاحبه ها، معانی و الگوهای مشترک استخراجی، علاوه بر محققین از عده ای از همکاران متخصص تحقیقات کیفی نیز خواسته شد متون را مورد بررسی قرار دهند تا صحت فرایند تجزیه و تحلیل ارزیابی شود (۱۹). فعالیت های دیگری که در طول انجام این پژوهش به موقوف بودن آن کمک نمود عبارتند از: هدایت پژوهش بر اساس طرح تحقیق، ضبط گفته های شرکت کنندگان و مکتوب کردن آنها و همچنین بازبینی نوشته ها توسط شرکت کنندگان قبل از تجزیه و تحلیل به منظور تأیید صحت آنها. پژوهشگر با حفظ مستندات در تمام مراحل پژوهش قابلیت تأیید پژوهش را تضمین نمود. علاقمندی پژوهشگر به پدیده تحت مطالعه، درگیری مداوم با داده ها، استفاده از تلفیق در تحقیق، بازنگری ناظرین و متخصصان تحقیقات کیفی، جستجو برای شواهد و مقالات مغایر و همچنین، تلاش برای کسب نظرات دیگران در این زمینه از دیگر عوامل تضمین کننده قابلیت تأیید بود (۲۰). علاوه بر این، پژوهش حاضر به صورت تیمی و با راهنمایی و نظارت صاحب نظران انجام گردید که هم اطمینان پذیری داده ها و هم قابلیت تأیید را امکان پذیر نماید. در این پژوهش برای افزایش قابلیت انتقال داده ها در زمان نمونه گیری، از نمونه گیری هدفمند استفاده شد (۱۹) و تلاش شد با توصیف های مبسوط زمینه برای قضاوت و ارزیابی دیگران در مورد قابلیت انتقال یافته ها فراهم شود (۱۵).

روش تجزیه و تحلیل داده های کیفی در این مطالعه روش تفسیر درونمایه ای Benner (۲۰۰۹) بود (۲۱). Benner هیچگاه مراحل تجزیه و تحلیل تفسیری خود را به تفکیک مشخص نکرده است و معتقد است که باید در ابتدا کار تجزیه و تحلیل را شروع کرد و سپس در هر مرحله از پیشرفت کار، ضمن داشتن انعطاف پذیری مؤثر در همه مراحل به هدایت آن پرداخت. اما به طور کلی مدیریت اطلاعات شامل: طبقه بندی و رتبه بندی داده های اولیه، تعیین

مشارکت داشتند. کار دانشجویی از نظر دانشجویان پرستاری انجام کار در دوران تحصیل است که می تواند با بهبود ویژگیهای شخصیتی سبب ایجاد حس استقلال و تقویت وجدان کاری شده و با افزایش توانایی های مدیریتی و ارتباطی، اجتماعی شدن فرد را تسهیل نماید. همچنین، با افزایش سطح آگاهی و مهارتهای وی، باعث موفقیت او در آینده گردیده و آینده شغلی او را تضمین نماید. این تجربه با درگیر نمودن دانشجو در نقش های متفاوت، اوقات فراغت دانشجو را پر نموده و در اثر مواجهه با تضادها و ایجاد خستگی و استرس، تجربه تنش را سبب شود.

پس از تحلیل اطلاعات جمع آوری شده پنج درونمایه اصلی و ۱۱ درونمایه فرعی استخراج گردیدند. درونمایه های استحصال شده از مصاحبه با دانشجویان در این پژوهش شامل اجتماعی شدن، آینده حرفه ای، پرورش شخصیت، تجربه تنش و تغییر نقش بود.

اجتماعی شدن

دانشجویان پرستاری معتقدند انجام کار دانشجویی سبب می شود افراد با محیط کار بالینی و مسائل و مشکلات آن آشنا شوند و فرصتی فراهم می گردد که در کنار رده های مختلف تیم پزشکی، تجربه کار در شرایط واقعی را کسب نمایند. جهت برقراری ارتباط مناسب و موثر با همکاران، بیماران و همراهان آنها لازم است فرد مهارتهای خاصی داشته باشد. یکی از اثرات مهم کار دانشجویی بهبود نحوه برقراری ارتباط است.

«کار دانشجویی همه اش تجربه جدید بوده. یاد گرفتم چطور با مریضها حرف بزنم. بعضی وقتها مریضها حرفهایی می زنند. کسی که درد داره، مشکلی داره، که بستری شده، باید بدونی چطور برخورد کنی. اون تازه وارد بخش شده، از قشرهای مختلف جامعه، بدونی چطور با اونها حرف بزنی، ارتباط برقرار کنی. تو کار دانشجویی یاد میگیری.» (مشارکت کننده شماره ۷، دانشجوی آقا ۲۲ ساله).

در کار دانشجویی دانشجویان در طول شیفتها در کنار پرستاران کار می کنند. بخصوص وقتی در کنار همکاران مجرب هستند می توانند مهارتهای مختلف حرفه ای و مدیریتی را از آنها فرا بگیرند. مهارتهایی از قبیل نحوه برنامه ریزی، تصمیم گیری در شرایط خاص و اولویت بندی امور از جمله این موارد است.

«شبها که شیفتهم هم یادگیریم بیشتر میشه، هم ارتباط با بیمار رو می بینم که پرستارها چکار می کنند. همینطور کار مسئول بخش رو از نزدیک میبینم. اگر مشکلی پیش بیاد چیکار میکنه، چطوری مشکل رو حل می کنه، چه تصمیمی می گیره، چجوری تقسیم کار میکنه که عادلانه باشه.» (مشارکت کننده شماره ۵، دانشجوی آقا ۲۱ ساله).

آینده حرفه ای

دانشجویان معتقدند انجام کار دانشجویی می تواند با افزایش

یادگیری مهارتهای علمی و عملی و کسب تجربیات جدید و افزایش انگیزه و تلاش آنها جهت ادامه تحصیل، سبب افزایش موفقیت آنان در آینده شود. بنابراین وقتی به عنوان پرستاران تازه فارغ التحصیل وارد محیط کار می شوند، با کمک تجاربی که به دست آورده اند موفق تر عمل کرده و رضایت بیشتری از محیط کار خواهند داشت و انگیزه آنها جهت افزایش دانش و معلومات و ارتقاء شغلی بیشتر خواهد بود. از طرفی دانشجویان پرستاری معتقدند با توجه به سابقه کاری که در بخش های مختلف کسب می کنند و شناختی که مسئولین از آنها خواهند داشت و کسب رضایت مدیران، احتمال جذب آنها در آینده در این بخش ها بیشتر خواهد بود. پس با کسب تجربه کار دانشجویی به نوعی آینده شغلی آنها تضمین خواهد گردید.

«اگه بخوام استخدام بشم هم سطحم از نظر بالینی بالاتره، هم مشکلاتی که بعضی از پرستاران تازه فارغ التحصیل دارند رو کمتر دارم. از نظر کار بالینی بهترم. خیلی از مسئولین رو هم می شناسم. احتمال استخدامم بیشتر میشه.» (مشارکت کننده شماره ۳، دانشجوی خانم ۲۳ ساله).

پرورش شخصیت

کار دانشجویی می تواند اثرات زیادی بر شخصیت دانشجویان داشته باشد. با توجه به تفاوت های زیادی که در کارآموزی و کار دانشجویی مشاهده می شود، در کار دانشجویی حس استقلال دانشجویان افزایش یافته و آنها می توانند به صورت مستقل و بدون نظارت مربی کار کنند. این شرایط می تواند سبب افزایش اعتماد به نفس آنها شود. این حس استقلال حتی از نظر مالی هم ایجاد می شود. هرچند حقوق دریافتی دانشجویان چشم گیر نیست اما باز هم می تواند سبب حمایت مالی آنها شده و برخی از مشکلات مربوط به هزینه های تحصیل را کاهش دهد.

«تو کار دانشجویی خیلی فرق می کنه با کارآموزی. استاد رو سرت نیست. اعتماد به نفس بیشتری داری. راحتتری. اونجا بدون استاد حتی نمی تونی آنژیوکت بزنی ولی اینجا دیگه خودت مسئول کارها هستی.» (مشارکت کننده شماره ۲، دانشجوی خانم ۲۱ ساله).

با سپردن مسئولیت مراقبت از بیماران به دانشجویان، حس مسئولیت پذیری آنها تقویت شده و سعی می کنند کار خود را به نحو احسن انجام دهند. بنابراین هم نسبت به بیماران و هم نسبت به وسایل بخش که در طول شیفت به آنها سپرده شده، احساس مسئولیت داشته و وجدان کاری در آنها تقویت می گردد. دیدگاه دانشجویان نیز نسبت به حرفه پرستاری دستخوش تغییر خواهد بود. وقتی کار پرستار در شرایط واقعی را مشاهده می کنند عملاً با حرفه پرستاری و مشکلات این حرفه آشنا می شوند.

«دوست داشتم کار کنم بفهمم واقعاً پرستاری چیه. کنجکاو

و منظم تر هستیم. علاوه بر درس خواندن نقش پرستاری هم دارم و تعادلی بین برنامه زندگی و کارم ایجاد شده. البته دوست دارم صبح کار باشم ولی چون صبح ها کارورز هستیم، امکانش نیست.» (مشارکت کننده شماره ۱۳، دانشجوی آقا ۲۴ ساله).

با پر شدن اوقات فراغت دانشجویان با شیفت های کاری و یا نیاز به استراحت در فواصل بین شیفت ها و کلاسها، فرصتی برای استراحت و تفریح باقی نمی ماند. این دانشجویان کمتر می توانند در فعالیتهای ورزشی و تفریحی و اردوها با سایر دانشجویان همراه باشند و فرصت های آزاد آنها بسیار کمتر است و نمی توانند لذت لازم را از زندگی دانشجویی ببرند.

«کار دانشجویی مهارتها رو افزایش می ده. اما نمی تونی درست به درسهات برسی. باید فکر ساعت های شیفت باشی. باید فکر درس باشی. فکر خواب باشی. زندگی مشکل میشه. حتی وقت ندارم با دوستانم برم کنار دریا قدم بزنم. یا باهاشون خرید برم. کلا وقتم پره.» (مشارکت کننده شماره ۱۴، دانشجوی خانم ۲۱ ساله).

بحث

تمام مشارکت کنندگان در این مطالعه در بخشهای بالینی بیمارستانها مشغول به کار بودند. تجربیات دانشجویان از کار دانشجویی در این مطالعه به شکل درونمایه هایی شامل اجتماعی شدن، آینده حرفه ای، پرورش شخصیت، تجربه تنش و تغییر نقش استخراج گردید. طبق آمار های ملی و بین المللی تعداد زیادی از دانشجویان پرستاری حین تحصیل، در موقعیت های بالینی مشغول به کار هستند (۸). بحث های زیادی در خصوص اثرات کار دانشجویی مطرح شده است (۱) و یافته های این مطالعه نیز که حاصل تجربیات دانشجویان است، به این بحث ها اضافه می شود. مشارکت کنندگان در این مطالعه به تجربیاتی از قبیل اجتماعی شدن و پرورش شخصیت آنها از طریق فعالیت در کار دانشجویی اشاره کرده اند. محققین عقیده دارند داشتن تجربه کار بالینی می تواند در بهبود فرایندهای انتقال آنها از وضعیت دانشجویی به پرستار حرفه ای موثر باشد (۲۳، ۴). طبق مطالعات، کار دانشجویان می تواند دارای اثرات مثبتی نظیر ایجاد اعتماد به نفس، کسب مهارتها، در معرض واقعیت نقش پرستاری قرار گرفتن و افزایش تجربیات بالینی باشد (۱). تقریباً تمام این مزایا در بیانات شرکت کنندگان در این مطالعه نیز مشاهده شد. Olson و همکاران (۲۰۰۱) و Nelson و همکاران (۲۰۰۴) اشاره می کنند دانشجویانی که کارهای بالینی انجام می دهند آمادگی بیشتری برای انتقال به عملکرد واقعی داشته و اطمینان و کسب دانش و مهارتها در آنها افزایش می یابد (۲۳-۲۴). به نظر Phillips و همکاران (۲۰۱۲) داشتن تجربه کار بالینی می تواند به آشنایی بیشتر با محیط کار و اجتماعی شدن افراد در موسسات بهداشتی کمک کرده و از

بودم. از نظر مالی خیلی صرفه نداشت و همه اش خرج می شد. ولی کار کردن لذت بخشه. وقتی تو بخش با پرستار کار می کنی می فهمی تو شغلت چه مشکلاتی هست. چه مسائلی ممکنه پیش بیاد. باید چجوری عکس العمل نشون بدی.» (مشارکت کننده شماره ۹، دانشجوی آقا ۲۴ ساله).

تجربه تنش

سپردن مسئولیت مراقبت از بیمار به دانشجویان در کار دانشجویی، می تواند سبب وارد آمدن فشار و استرس زیادی بر آنها شده و باعث ایجاد کم خوابی به دلیل شیفت های شبانه و به دنبال آن خستگی و خواب آلودگی در طول روز شود. از طرفی به خاطر نگرانی از بار مسئولیتی که بر دوش آنها نهاده شده، مکرراً از نظر روانی هم تحت فشار هستند و تلاش می کنند بتوانند به هر شکل ممکن رضایت مسئولین را جلب نموده و کار خود را به نحو احسن انجام دهند. حتی اگر در طول شیفت شب هیچ گونه استراحتی نداشته باشند. مواجهه با تضادها در بخش نیز می تواند تجربه تنش را تقویت نماید. عدم تطابق آنچه دانشجویان در کلاس درس خوانده اند با شرایط کار واقعی و برخورد با بی عدالتی ها، عدم رعایت منشور حقوق بیمار و بعضاً نارضایتی های پرسنل و بیماران از جمله مواردی است که سبب ایجاد تنش در دانشجویان می شود.

«یکبار مریضی اومده بود که باید براش سفازولین می زدم. همیشه یاد گرفته بودم سفازولین رو توی میکروسف بزنم. یکی از پرسنل گفت براش IV بزن. نمی دونستم عارضه داره. با سرعت IV تزریقش کردم. مریض دچار ورمیت شد. همه بخش رو به هم ریخت و استفراغ کرد. همراهش آژیته شد. این تجربه شد برام که اگه کفلین رو مستقیم می زنی باید اسلو بزنی.» (مشارکت کننده شماره ۱۱، دانشجوی آقا ۲۳ ساله).

تغییر نقش

یکی از مسائل دیگری که سبب ایجاد مشکل برای دانشجویان می شود، دوگانگی نقش است. وظیفه اصلی دانشجویان تحصیل است. اما با وجود شیفت های کاری بخشی از وقت آنها با کار کردن اشغال می شود و نهایتاً نمی توانند به اندازه کافی مطالعه کنند و تکالیف درسی خود را به موقع انجام دهند. همچنین به دلیل خستگی و خواب آلودگی حاصل از شیفت های شبانه، در طول روز شاداب نبوده و در کلاس درس و محیط کارآموزی بازدهی لازم را ندارند. خیلی از این افراد نیز تمایل دارند ساعات کار دانشجویی در شیفت های صبح باشد که هم ویزیت بیماران صورت می گیرد و هم اقدامات پرستاری در شیفت صبح تا حدودی متفاوت و بیشتر از سایر شیفت هاست. اما به دلیل تداخل برنامه زمانی کلاسها و کارآموزیها نمی توانند در شیفت های صبح کار کنند.

«از وقتی میرم کار دانشجویی، تو زندگی مسئولیت پذیرتر

می دهند و آنها معتقدند که داشتن تجربه کاری برای موفقیت آنها در آینده مفید است (۲۷). در مطالعه Phillips و همکاران (۲۰۱۲) نیز دانشجویان ابراز نمودند که با داشتن سابقه کار دانشجویی احتمال استخدام یا امکان تکمیل تحصیلات در آنها افزایش می یابد (۴). به نظر می رسد دانشجویان از برخوردهای رضایت بخش مسئولین و قولهایی که برای استخدام به آنها داده شده و یا با مشاهده افرادی که با سابقه کار دانشجویی در همان بخش ها جذب شده اند یا موفق به ادامه تحصیل گردیده اند به این نتیجه رسیده اند که در صورت سابقه کار در دوران تحصیل در آینده موفق تر خواهند بود.

اما علی رغم تمام نکات مثبت، مسائلی مثل دوگانگی نقش و تجربه تنش و تضاد نیز همزمان با کار دانشجویی مشاهده می شوند. در خصوص ایجاد تنش در اثر داشتن دو نقش دانشجویی و پرسنلی به طور همزمان، Brennan و McSherry (۲۰۰۷) اشاره می کنند که با داشتن همزمان دو نقش دانشجویی و کمک پرستاری ممکن است مشکلاتی برای دانشجویان ایجاد شود و آنها را در معرض تنش هایی قرار دهد (۲۸). کاهش وقت آزاد دانشجویان، کاهش ساعات مطالعه و پر شدن اوقات فراغت دانشجویان از جمله نکاتی است که دانشجویان به آن اشاره کرده بودند. Lee و همکاران (۱۹۹۹) نیز به نتایجی مشابه این پژوهش رسیدند. آنها بیان نمودند در اثر کار دانشجویی، زمانی که دانشجویان برای خود، خانواده و حضور در جامعه قرار می دهند محدود شده و با داشتن کار و تحصیل در کنار هم، استرس جسمی و روانی بر دانشجویان وارد شده و عوارضی مثل خستگی، تحریک پذیری و احساس کمبود انرژی رخ خواهد داد (۷). Rochford و همکاران (۲۰۰۹) بیان می کنند اشتغال به کار دانشجویی می تواند به دلیل ایجاد خستگی و کاهش درگیری در زندگی اجتماعی سبب اثرات منفی بر عملکرد تحصیلی دانشجویان شود و در مواردی مثل عدم حضور در کلاسها و جلسات آموزشی، استفاده کمتر از کتابخانه و عدم انجام تکالیف سبب ایجاد مشکلاتی برای دانشجویان شود (۹). امروزه مشاهده می شود که دانشجویان تمایل بیشتری جهت افزایش تجربه دارند. کسب درآمد مالی نیز از انگیزه های مهم آنها برای اشتغال به کار است. اما کار کردن پیشرفت تحصیلی آنها را تحت تاثیر قرار می دهد. طوریکه بسیاری از دانشجویان اثرات مضر اشتغال به کار را به شکل از دست دادن کلاسها و عدم توانایی حضور در جلسات سخنرانی اساتید گزارش کرده اند. مطالعاتی نیز اثرات بهداشتی کار بر دانشجویان را بررسی کرده اند و ذکر نموده اند دانشجویانی که مشکلات مالی بیشتری دارند دیسترس روانی بیشتری را تجربه می کنند. طبق گزارشات عواملی مثل مشکلات مالی، بدهی و نداشتن درآمد منظم، اثرات مضری بر زندگی دانشجویان دارند. با افزایش فشار ناشی از مشکلات مالی، دانشجویان بیشتر به دنبال یافتن یک کار پاره وقت به منظور

این طریق فرایند انتقال افراد را تسهیل نماید (۴). محققین معتقدند این فرایند های اجتماعی شدن باعث می شود پرستاران تازه کار، بعد از فارغ التحصیلی، نیاز به زمان کمتری جهت آشنا شدن با محیط کار واقعی داشته باشند (۲۵-۲۶). کار دانشجویی می تواند تجربیات آموزشی دانشجویان، رشد هویت، کسب ارزشها، رفتار و نگرش آنها را تحت تاثیر قرار داده و سبب تغییر در نیازهای یادگیری شود (۱). دانشجویان معتقدند بدون نظارت مربیان راحتتر می توانند مهارتهای مورد نیاز را کسب کنند و احساس استقلال بیشتری دارند. به نظر آنها کارآموزیها به تنهایی برای رفع نیازهای یادگیری آنها کافی نیست و کار دانشجویی می تواند مکمل یادگیری آنها باشد.

Martin و McCabe (۲۰۰۷) بیان می کنند در اثر کار دانشجویی، دانشجویان مهارتهایی از قبیل افزایش سازگاری، آشنایی با نحوه تعامل با دیگران، مهارت انجام کار گروهی، احساس راحتی در موقعیت های پر استرس، مهارتهای حل مساله، استقلال و مدیریت زمان را کسب می کنند (۳). دانشجویان مشارکت کننده در این مطالعه نیز تاکید زیادی بر بهبود نحوه برقراری ارتباطشان با سایر پرسنل، بیماران و همراهانشان داشتند و اذعان نمودند که با اشتغال به کار دانشجویی، مهارتهای برقراری ارتباط در آنها تقویت گردیده است. در ضمن می توانند راحتتر تصمیم گیری نموده و نگرانی و استرس کمتری هنگام کار داشته باشند.

به نظر Phillips و همکاران (۲۰۱۲) کسب مهارتهای مربوط به مدیریت زمان، نحوه برقراری ارتباط با افراد مختلف، آشنایی با راه حل های تضاد و کسب مهارتهای خدمت به مشتری، استقلال و پاسخگویی در افراد، به دنبال کار حین تحصیل افزایش خواهد یافت (۴). به نظر Rochford و همکاران (۲۰۰۹) نیز کار دانشجویی می تواند بر رشد مهارتهای فردی و حرفه ای و بهبود ارتباط و افزایش اعتماد به نفس دانشجویان تاثیر داشته باشد (۹). دانشجویان دارای تجربه کار بالینی معتقدند که آنها در انجام وظایف بدون راهنمایی دیگران نیز مهارت دارند (۱۱). در اینجا می توان چنین استدلال نمود چون ماهیت کار مرتبط با محتوای رشته تحصیلی دانشجویان است و دانشجویان آنچه را که در تئوری می آموزند به صورت واقعی در محیط بالین و در شرایط کار واقعی تجربه می کنند، بنابراین اثراتی مثل کسب تجارب بالارزش کاری، اعتماد به نفس و افزایش مهارتهای فردی و حرفه ای در افراد مشاهده خواهد گردید.

تضمین آینده حرفه ای افراد نیز از جمله نکاتی بود که دانشجویان به آن اشاره کرده بودند. با وجودیکه بررسی میزان تمایل دانشجویان جهت اشتغال به کار حین تحصیل مورد علاقه بسیاری از محققان بوده است اما الگوهای کار و اثرات آن بر دانشجویان در حرفه هایی مثل پرستاری متفاوت است. در حقیقت عواملی وجود دارند که انگیزه دانشجویان را برای کار حین دوره تحصیل افزایش

نتیجه گیری

این مطالعه نشان داد که برخی از دانشجویان پرستاری، علاوه بر تحصیل درگیر فعالیتهایی نظیر کار دانشجویی بوده و تمایل زیادی جهت کسب این تجربه کاری نشان می دهند. این تمایل دانشجویان در سایر کشورها نیز مشاهده می شود. کار حین تحصیل می تواند اثراتی بر تمامیت یادگیری و تجربیات بالینی دانشجویان داشته و علاوه بر ایجاد تنش با درگیری همزمان فرد در زندگی اجتماعی، زندگی دانشجویی و زندگی حرفه ای، تعادل وی را دستخوش تغییر قرار دهد. این تجربه می تواند اثراتی بر اجتماعی شدن دانشجو داشته و یادگیری، شخصیت و آینده حرفه ای او را تحت تاثیر قرار دهد. بنابراین سیاستهای آموزشی و بهداشتی باید با آگاهی از اثرات بالقوه تجربه کار دانشجویی بر رشد فردی و حرفه ای دانشجویان پرستاری تعدیل گشته و به عنوان یکی از مسائل مهم موثر بر بازدهی دانشجویان در نظر گرفته شود. انجام مطالعاتی جهت کشف اثرات و نتایج بعدی کار حین تحصیل در دانشجویان هنگام ورود به کار در نقش یک پرستار تازه فارغ التحصیل پیشنهاد می گردد. همچنین توصیه می شود دیدگاههای سایر دانشجویان پرستاری که به کار دانشجویی اشتغال ندارند و یا تجربیات دانشجویانی که در حیطه های غیر مرتبط با رشته پرستاری مشغول به کار هستند مورد ارزیابی قرار بگیرد.

تشکر و قدردانی

این مطالعه بخشی از پایان نامه دکترای پرستاری شعبه بین الملل دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی می باشد که با کد اخلاقی ir.sbmui.iasb.rec شماره ۱۰۰۰/۲۷۱ مورخ ۹۳/۴/۳۰ تصویب گردید. نویسندگان مقاله مراتب تشکر و قدردانی خود را از ناظرین و داوران محترم پایان نامه که با ارائه نظرات اصلاحی سبب پربارتر شدن مطالعه گردیدند ابراز می دارند. همچنین از دانشجویان پرستاری که در این مطالعه شرکت نمودند تشکر و قدردانی می شود.

کسب درآمد هستند و این مساله بر کیفیت زندگی دانشجویان موثر خواهد بود (۱۰).

با وجودی که کار بالینی حین تحصیل توسط دانشجویان پرستاری سبب ایجاد اطمینان در دانشجویان و افزایش تجربیات بالینی آنان می شود (۷)، اما برخی محققین دریافته اند کار اثری بر عملکرد آکادمیک دانشجویان ندارد (۸). اما مطالعه ای دیگر نشان داد کار باعث ضعیف تر شدن عملکرد آکادمیک دانشجویان می شود (۲۹). پژوهشهای کمی به منظور بررسی اثرات کار حین تحصیل بر پیشرفت تحصیلی و عملکرد آکادمیک دانشجویان انجام شده است. Salamonson و همکاران (۲۰۱۲) گزارش کردند کار دانشجویان اثری بر عملکرد آکادمیک آنها ندارد (۲۷). قضاوی و همکاران (۱۳۸۵) نیز به همین نتیجه رسیدند که کار دانشجویی به صورت نیمه وقت یا تمام وقت، نقشی در بازدهی تحصیلی دانشجویان ندارد (۳۰). Happell (۲۰۰۲) تجربیات دانشجویان پرستاری را که به کار مراقبت از سالمندان اشتغال داشتند بررسی نمود و دریافت این اشتغال به کار اثرات منفی در پی دارد از جمله: ایجاد یک تصویر منفی از کار به علت خسته شدن بیش از حد، تکراری بودن کار و فقدان هیجان، ماهیت ناخوشایند محیط کار، ایجاد دیدگاه منفی نسبت به سالمندان و ایجاد این دیدگاه که برای مراقبت از سالمندان نیاز به داشتن اطلاعات و ویژگیهای خاصی نیست (۳۱).

جای خوشحالی است که اکثر دانشجویان پرستاری در مشاغل مشغول به کار می شوند که با رشته تحصیلی و آینده شغلی آنها مرتبط بوده و آنها را برای عملکرد پرستاری آماده می کند. آشنایی با وظایف و مهارتهای اصلی پرستاری و نحوه مدیریت و نظارت بر کارها سبب افزایش آمادگی دانشجویان برای ورود به عملکرد بالینی می شود. از محدودیت های این پژوهش، این بود که این مطالعه با بررسی تجربیات دانشجویان پرستاری در یک دانشگاه انجام گردید. با توجه به تفاوتی که در بیمارستانهای دانشگاههای با سطح متفاوت وجود دارد، شاید دانشجویان در آن دانشگاهها تجربیات متفاوتی از کار دانشجویی داشته باشند که بر یافته های این مطالعه بیفزاید.

References

1. Hasson F, McKenna HP, Keeney S. A qualitative study exploring the impact of student nurses working part time as a health care assistant. *Nurse Education Today*. 2013;33(8):873-9.
2. Working their way through college: student employment and its impact on the college experience. ACE Issue Brief. [database on the Internet]2006 [cited 15 Jan 2014]. Available from: <http://www.acenet.edu/news-room/Documents/IssueBrief-2006-Working-their-way-through-College.pdf>.
3. Martin E, McCabe S. Part-time work and postgraduate students: Developing the skills for

- employment? . *Journal of Hospitality, Leisure, Sport and Tourism Education*. 2007;6(2):29 - 40.
4. Phillips C, Kenny A, Smith C, Esterman A. Pre-registration paid employment choice: The views of newly qualified nurses. *Nurse Education Today* 2012;32(1):10-4.
5. Gallagher P. Re-thinking the theory–practice relationship in nursing: an alternative perspective. *Contemporary Nurse*. 2003;14(2): 205-10.
6. Kenny A, Nankervis K, Kidd T, Connell S. Models of nursing student employment: An Australian action research study. *Nurse Education Today* 2012;32(5):600-5.
7. Lee T, Mawdsley JM, Rangeley H. Students' part-time work: towards an understanding of the implications for nurse education. *Nurse Education Today* 1999;19(6):443-51.
8. Salamonson Y, Andrew S. Academic performance in nursing students: influence of part-time employment, age and ethnicity. *Journal of Advanced Nursing*. 2006;55(3):342-51.
9. Rochford C, Connolly M, Drennan J. Paid part-time employment and academic performance of undergraduate nursing students. *Nurse Education Today*. 2009;29(6):601-6.
10. Carney C, McNeish S, McColl J. The impact of part time employment on students' health and academic performance: a Scottish perspective. *Journal of Further and Higher Education*. 2005;29(4): 307-19.
11. Burns N, Grove SK. *Understanding nursing research: Building an evidence-based practice*: Elsevier Health Sciences; 2010.
12. Benner PE. *Interpretive phenomenology: embodiment, caring, and ethics in health and illness* edition s, editor. United States of America: Sage Publications Inc; 1994.
13. Salsali M, Parvizi S, AdibHajBagheri M. *Qualitative Research Methods*. first ed. tehran: Boshra; 2003.
14. Morse JM, Field PA. *Qualitative research methods for health professionals*. 1995.
15. karimi monaghi H, Derakhshan A, Khajedalouei M, Dashti Rahmat abadi M, Binaghi T. Lived Clinical Learning Experiences of Medical Students: A Qualitative Approach. *Iranian Journal of Medical Education*. [other]. 2012;11(6):635-47.
16. Streubert HJ, Carpenter DR. *Qualitative Research in Nursing: Advancing the Humanistic Imperative*. edition t, editor. Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins; 2010.
17. Hansen EC. *Successful qualitative health research: a practical introduction*. 2006.
18. Benner PE. *From novice to expert: Excellence and Power in Clinical Nursing Practice*. edition s, editor. Brasil: Prentice-Hall, Inc: Upper Saddle River; 2001.
19. Holloway I, Wheeler S. *Qualitative research in nursing and healthcare*: John Wiley & Sons; 2013.
20. LoBiondo-Wood G, Haber J. *Nursing research: Methods and critical appraisal for evidence-based practice*: Elsevier Health Sciences; 2014.
21. Benner P, Tanner CA, Chesla CA. *Experience in Nursing Practice: Caring, Clinical Judgment, and Ethics*. edition n, editor. New York: Springier Publishing Company; 2009.
22. Sanei A, Nikbakht Nasrabadi A. *Methodology of qualitative research in medical*

sciences. Tehran: Baray e Farda. 2004.

23. Nelson D, Godfrey L, Purdy J. Using a mentorship program to recruit and retain student nurses. *Journal of Nursing Administration*. 2004;34(12):551-3.

24. Olson RK, Nelson M, Stuart C, Young L, Kleinsasser A, Schroedermeier R, et al. Nursing student residency program: a model for a seamless transition from nursing student to RN. *Journal of Nursing Administration*. 2001;31(1):40-8.

25. Alsup S, Emerson LA, Lindell AR, Bechtle M, Whitmer K. Nursing cooperative partnership: a recruitment benefit. *Journal of Nursing Administration*. 2006;36(4):163-6.

26. Hoffart N, Diani JA, Connors M, Moynihan P. Outcomes of cooperative education in a baccalaureate program in nursing. *Nursing Education Perspectives*. 2006;27(3):136-43.

27. Salamonson Y, Everett B, Koch J, Andrew S, Davidson PM. The impact of term-time paid work on academic performance in nursing students: A longitudinal study. *International Journal of Nursing Studies* 2012;49(5):579-85.

28. Brennan G, McSherry R. Exploring the transition and professional socialisation from health care assistant to student nurse. *Nurse Education in Practice*. 2007;7(4):206-14.

29. Schoofs N, Bosold S, Slot V, Flentje J. Nursing student employment: impact on academic achievement. *Nurse educator*. 2008;33(2):57-8.

30. Ghazavi Z, Ghazavi M, Mehrabi T. Effect of work on academic performance of students. *Iranian Journal of Nursing & Midwifery Research*. 2006;11(2):57-64.

31. Happell B. Nursing home employment for nursing students: valuable experience or a harsh deterrent? *Journal of Advanced Nursing*. 2002;39(6): 529-36.